

Nr. 81 / 08. IAN. 2020**CĂTRE,****Unitățile de învățământ din județul Mureș****În atenția directorilor/profesorilor de istorie și discipline socio-umane****CURRICULUM LA DECIZIA ȘCOLII „EDUCAȚIE JURIDICĂ”**

Atașăm prezentei adrese, în vederea informării profesorilor de istorie și discipline socio-umane, adresa primită de la *Asociația Voci pentru Democrație și Justiție*, prin care este promovată disciplina opțională „Educație juridică”.

**Inspector Școlar General,
Prof. Claudiu-Gabriel BÎNDUĂ****Inspector școlar pentru
istorie, socio-umane
Prof. Antoniu-Ioan BERAR**

Către Inspectoratul Școlar Județean

Domnule Inspector-șef,

Subscrisa asociația Voci pentru Democrație și Justiție, asociație neguvernamentală, apolitică și non-profit, având sediul în București și cu sucursale în mai multe județe ale țării, vă adresează rugămintea de a susține intenția de introducere a materiei „educație juridică” ca opțional în curriculum la decizia școlii.

În prezent, orele de educație juridică se desfășoară non-formal și în mod sporadic în unitățile de învățământ preuniversitar, în baza Protocolului din anul 2013 și reînnoit în anul 2017 și semnat de Ministerul Educației, Ministerul Justiției, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii. Interesul sporit al elevilor și profesorilor pentru domeniul legal/juridic ne-au convins că este nevoie ca această materie să se predea în mod regulat în școli. Soluția este propunerea și acceptarea acestei materii ca disciplină *opțională* de sine stătătoare („educație juridică” sau „elemente de drept”) ori ca modul în cadrul unei discipline opționale mixte („educație juridică și economică” sau „educație financiar-juridică”) – oferite la nivel școlii în temeiul art. 65 din Legea 1/2011 privind educația națională.

Cunoștințele legale/juridice vizează elevii care sunt în jurul vârstei de 14 ani, căci de această vârstă legea leagă începutul responsabilității penale și contravenționale. Ca urmare, materia se poate studia în gimnaziu (de preferință la clasele a VI-a sau a VII-a) sau la liceu (de preferință la clasele a X-a sau a XI-a).

Cei care o vor preda pot fi profesori care au urmat cursuri de drept, ori chiar au absolvit studii de drept, cu sau fără licență sau cei care predau o materie socio-umană. Însă, indiferent de specializarea deținută, orice profesor poate urma un curs gratuit organizat în cursul verii de către asociația VeDem Just în cadrul proiectului „*Profu` de juridică*” inițiat de asociația VeDem Just. Lector va fi judecătorul Cristi Danileț de la Tribunalul Cluj, inițiator al proiectului național de educație juridică. Amănunte puteți găsi pe <https://educatiejuridica.ro/profu-de-juridica>.

Asociația VeDem Just vă propune atât programa de educație juridică, cât și un ghid practic intitulat „Elevul și Legea” conceput de judecătorul Cristi Danileț de la Tribunalul Cluj. Ghidul este la a patra ediție și conține 15 lecții ce acoperă mai multe domenii ale dreptului, cu teme de interes pentru elevi și cu exemple din practica instanțelor judecătorești. El se distribuie gratuit de către asociație, astfel: varianta electronică poate fi descărcată de oricine de aici <https://educatiejuridica.ro/ghiduri>, unde se regăsește și programa materiei „educație juridică”; varianta tipărită a ghidului se distribuie de către membrii asociației, la cererea profesorului de educație juridică, pentru toți elevii care studiază această materie opțională. Pentru elevii mai mici există mini-ghidul „Unde-i lege nu-i tocmeală” care cuprinde noțiuni ce țin de domeniul penal, disponibil doar electronic.

Asociația Voci pentru Democrație și Justiție

online: www.vedemjust.ro, www.facebook.com/vedemjust.ro ;
email: office@vedemjust.ro; telefon: 0748.294.841

Vă mai aducem la cunoștință faptul că în anul preuniversitar 2019-2020 se predă educația juridică ca materie opțională la următoarele unități de învățământ:

- la Liceul Teoretic „Marin Preda” din București, de către profesoara Monica Popa pentru elevii din două clase a XI-a;
- la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Iași, de către profesoara Doina Calistru pentru elevii din două clase a XI-a;
- la Colegiul Național Pedagogic „Carmen Sylva” din Timișoara, de către profesoara Codruța Obârșie la elevii de clasa a XI-a;
- la Școala Gimnazială nr. 10 din Bacău, de către profesoara Costela Bejan, la elevii de clasa a VII-a;
- la Colegiul Național „Spiru Haret” din Tecuci, de către profesoara Mihaela Muntean la elevii din trei clase de a XI-a;
- la Liceul Teoretic „Pavel Dan” din Câmpia Turzii, jud. Cluj, de către profesoara Prodan Gabriela, la elevii din două clase de a XI-a și a XII-a;
- la Liceul Teoretic „A.I.Cuza” din Corabia, jud. Olt, de către profesorul Constantin Balica, la elevii din clasa a X-a;
- la Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” din Dej, jud. Cluj, de către profesorul Dan Ciprian la elevii din clasa a VII-a;
- la Liceul „Andrei Mureșanu” din Brașov, de către profesoara Carmina Trâmbițaș Vakulovski, elevilor dintr-o clasă a XI-a;
- la Liceul Tehnologic „Petru Maior” din Reghin, jud. Mureș, de către profesoara Claudia Țîru, la elevii din două clase de a XI-a și a XII-a;
- la Colegiul Tehnic din Aiud, jud. Alba, de către profesoara Oana Badea care predă elevilor din două clase a XI-a materia „Educație juridico-economică”;
- la Școala Gimnazială „Ion Buteanu” din Buceș, jud. Hunedoara, se predă educația juridică de către profesorul Birău Ioan, la elevii de clasa a VI-a, pe baza mini-manualului „Unde-i lege nu-i tocmeală”;
- la Liceul Tehnologic „Carol I” comuna Valea Doftanei, jud. Prahova, prof. Ilie Dan predă educația juridică la clasa a XII-a.

Reamintim că asociația VeDem Just desfășoară în școli, licee și online programul EDUIURIS de educație juridică pentru copii și tineri. Acest program este alcătuit din mai multe proiecte desfășurate deja de peste patru ani de zile: întâlniri cu elevii în școli și licee, vizite ale elevilor în tribunale, organizarea de cluburi ale prietenilor legii în unitățile de învățământ, elaborare de materiale pentru orele de educație nonformală de educație juridică, instruirea profesioniștilor dreptului care predau astfel de lecții nonformale, procese simulate având elevii drept protagoniști, tabere de vară pentru profesorii de educație juridică, tabere de vară pentru elevi.

Cu deplină considerație,

Lucian Checheriță,
Președinte Asociația VeDem Just

Asociația Voci pentru Democrație și Justiție

online: www.vedemjust.ro, www.facebook.com/vedemjust.ro ;
email: office@vedemjust.ro; telefon: 0748.294.841

Notă de prezentare

Societatea postmodernă a atras după sine o serie de schimbări la nivel individual și colectiv: fragmentarea societății în forme multiple și diversificate, neîncredere față de structurile legitimize ale Modernității, consumatorism ca stil de viață sau cultură media. Odată cu apariția noilor tehnologii de comunicare, a rețelelor de socializare și/sau a globalizării individul și-a modificat comportamentul, frontierele geografice fiind „extinse” din spațiul real în cel virtual.

Schimbările legilor, adoptarea sau introducerea unor noi legi se datorează schimbărilor frecvente din sfera socială, politică sau a contextului internațional; Educația juridică a devenit, astfel, o temă centrală în sistemul educațional. Abordarea acestei discipline se recomandă a fi una interdisciplinară, care să includă perspective juridice, etice și morale, politologice, psihologice, s.a.

Disciplina Educație juridică atinge toate vârstele și se focalizează asupra elevilor cuprinși în sistemul educațional, a instituțiilor de învățământ și în cele din urmă asupra societății civile în tot ansamblul său.

Opționalul Educație Juridică pornește de la competențele generale, din care se deduc competențele specifice care vor fi realizate prin operarea cu noi conținuturi care vizează teme și capitole care nu se regăsesc în trunchiul comun al disciplinelor socio-umane.

Argumente în favoarea acestei discipline opționale:

- Inexistența unei programe școlare care să abordeze această problematică;
- Practicarea la nivel european a unor discipline și programe școlare complexe cu această tematică (Franța, Marea Britanie, Suedia, s.a.);
- Dorința de a oferi cunoștințe avansate referitoare la drepturile copilului;
- Stimularea elevilor față de legislația aflată în vigoare;
- Dobândirea de cunoștințe referitoare la lege, dreptate, drept, infracțiuni și pedepse;
- Necesitatea extinderii cunoștințelor, competențelor și atitudinilor în afara trunchiului comun al disciplinelor socio-umane;
- Promovarea unor comportamente morale-civice, democratice, atât în cadrul instituțiilor sociale, cât și în afara lor;

II COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea conceptelor specifice științelor sociale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală
2. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor sociale în rezolvarea unor situații problemă, precum și în analizarea posibilităților personale de dezvoltare
3. Cooperarea cu ceilalți în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, în cadrul diferitelor grupuri
4. Manifestarea unui comportament social activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare
5. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității

Competențe specifice și conținuturi

Competențe specifice	Conținuturi
CS 1.1 Înțelegerea unor concepte specifice dreptului, atât în comunicarea orală cât și în cea scrisă	I.Principii ale democrației <ul style="list-style-type: none">- Cine și cum ne conduce- Regulile din viața noastră- Suntem liberi respectând legile- Legi și organe care le adoptă- Respectarea legilor este obligatorie- Atitudinea față de încălcarea legilor
CS1.2 Construcția unor argumente pro sau contra cu privire la apariția drepturilor copilului și organele care le apără	II.Copilul, tânărul, drepturile <ul style="list-style-type: none">- Cine este copil- Apariția drepturilor copilului- Drept și drepturi- Drepturile copilului și organele care le apără- Cine este tânăr? III.Copilul și dreptul la viață <ul style="list-style-type: none">- Nașterea- Moartea
CS2.1 Identificarea drepturilor și a	IV.Copilul și identitatea sa

<p>responsabilităților asociate fiecărui drept</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Numele copilului - Cartea de identitate - Cetățenia copilului - Alegerea în funcții publice și demnități
<p>CS2.2 Caracterizarea persoanei în diferite ipostaze</p>	<p>V. Copilul și familia din care face parte</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dreptul de a cunoște părinții - Dreptul de a fi crescut și îngrijit de ambii părinți - Părinți în străinătate - Părinți despărțiți și cei divorțați
<p>CS2.3 Înțelegerea gradelor de rudenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gradele de rudenie - Respectarea rudelor și a memoriei celor decedați
<p>CS2.4 Manifestarea interesului față de familie, înțelegerea și rezolvarea conflictelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Familia extinsă - Pedepsele - Violența domestică - Protejarea copiilor lipsiți de familie - Răpire și abandonare
<p>CS2.5 Evaluarea unor situații concrete de încălcare a legii</p>	<p>VI. COPILUL ȘI SĂNĂTATEA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Servicii medicale - Alcoolul - Tutunul - Pastile, etnobotanice, droguri - Mediu și nutriție - Protecția consumatorilor <p>VII COPILUL ȘI VIAȚA SA INTIMĂ ȘI DE FAMILIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sex și contracepție - Infecții venerice - Agresiuni sexuale și corupere sexuală a minorilor - Violul

<p>CS.3.1 Dezvoltarea unor atitudini civice în diferite comunități și instituții sociale</p> <p>CS3.2 Conștientizarea unor încălcări ale dreptului individului</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Prescripția răspunderii autorului - Naștere și avort - Concubinaj și căsătorie <p>VIII. COPILUL ȘI ȘCOALA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Învățământul - Pedepsele - Violența în școală - Bullying - Drepturile și obligațiile elevilor - Absențe nemotivate - Integritatea în educație - Dizabilități - Nediscriminarea - Minorități - Copii instituționalizați - Copii refugiați - Dreptul la activități extrașcolare
<p>CS4.1 Înțelegerea și cunoașterea unor reguli de călătorie</p>	<p>COPILUL ȘI MIJLOACELE DE COMUNICARE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mass-media și social-media - Jocurile video - Internetul - Facebook - Mediul fizic și spațiul cibernetic - Pericole legate de calculatoare și internet - Parolele - Telefonul și tableta - Datele de comunicare și conținutul comunicărilor - Agresorii online - Dreptul la propria imagine
<p>CS4.2. Înțelegerea conceptelor specifice</p>	<p>COPILUL, CIRCULAȚIA ȘI</p>

<p>referitoare la acte și bunuri</p>	<p>CĂLĂTORIILE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Codul rutier - Circulația ca pieton - Circulația cu bicicleta - Circulația cu scuterul și ATV-ul - Circulația cu vehiculul - Călătoria cu taxiul - Călătoria cu metroul - Călătoria cu trenul - Călătoria cu autobuzul, troleul, tramvaiul - Călătoria cu avionul - Călătorii peste graniță - Călătorii în țări din U.E. <p>X. COPILUL, ACTELE ȘI BUNURILE SALE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contul bancar - Alocația de stat pentru copil - Obligația de întreținere - Pensia de urmaș - Actele și bunurile copilului - Animalele de companie - Bunuri găsite
<p>CS4.3 înțelegerea legislației în vigoare cu privire la muncă, încălcări ale legii</p>	<p>XI. COPILUL ȘI MUNCA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contractul de muncă - Activitatea ca zilier - Voluntariatul - Exploatarea copiilor - Șomajul

<p>CS5.1 Înțelegerea conceptului de libertate, reuniune, informație</p>	<p>COPILUL ȘI PARTICIPAREA LA LUAREA DECIZIILOR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Libertatea de exprimare - Libertatea de asociere și reuniune pașnică - Petrecerile - Alegerea în organismele unităților școlare - Libertatea de gândire, conștiință și religie - Accesul la informații publice
<p>CS5.2. Explicarea raporturilor existente între copil și autorități.</p>	<p>Capitolul XIV. COPILUL ȘI ORGANELE LEGII</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poliția și Jandarmeria - Judecătorii - Procurorii - Grefierii - Avocații și consilierii juridici
<p>CS5.3 Înțelegerea termenilor de victimă, infractor, proces penal, civil</p>	<p>Capitolul XV. COPILUL IMPLICAT ÎN PROCESUL JUDICIAR</p> <ul style="list-style-type: none"> - Responsabilitate și răspundere - Prevenirea - Copilul victimă - Copilul infractor - Copilul care nu răspunde penal - Copilul martor - Cum se desfășoară un proces penal - Cum se desfășoară un proces civil - Organisme și curți de justiție internaționale

--	--

VALORI ȘI ATITUDINI

Disciplina Educație Juridică are la bază următoarele valori și atitudini care trebuie promovate în cadrul procesului de predare-învățare:

- Respect față de drepturile omului, demnitate, Constituție și legi;
- Toleranță și respect față de persoane;
- Relaționare pozitivă, colaborare și cooperare cu ceilalți;
- Egalitate în fața legii;
- Gândire critică;
- Libertate de expresie, de conștiință, a opiniilor celorlalți.

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară pentru disciplina Educație Juridică este un instrument de lucru care se adresează profesorilor care predau această disciplină la clasele liceale. Programa este astfel concepută astfel încât să permită:

- Orientarea activității astfel încât să formeze competențe specific domeniului juridic (civic);
- Manifestarea creativității și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile specific elevilor.

Sugestiile metodologice au ca scop evidențierea modului în care se va organiza activitatea didactică astfel încât să permită formarea competențelor evidențiate în programa școlară.

Competențele cheie sunt valorizate prin intermediul activității instructive-educative, care conduce la formarea de competențe specific, accentuându-se astfel caracterul practic-aplicativ al disciplinei și respectarea unor exigențe ale învățării, precum:

- Analiza comparativă, argumentare pro și contra unei idei;
- Transfer conceptual;
- Reflecție personală;
- Strategii didactice care să permit alternarea diferitelor forme de activitate (individual, perechi, grupuri mici);

- Utilizarea metodelor active care să contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a comunicării, manifestării spiritului civic, toleranță, creativitate atât în sfera privată cât și «în spațiul public;
- Utilizarea noilor tehnologii ca mijloace modern de instruire care să permită desfășurarea unor lecții atractive;
- Realizarea unor activități de tipul jocului de rol (procese simulate).

Această programă va fi însoțită și de o aplicație android realizată de asociația VedemJust – Voci pentru democrație și Justiție – care să permită o serie de experiențe de învățare-evaluare a conținuturilor și competențelor. Pe lângă aceasta, activitățile de învățare pot include:

- realizarea de dezbatere referitoare la cazuri preluate din mass-media cu privire la infracțiunile comise de minori, încălcarea unor drepturi s.a.;
- invitarea unor reprezentanți ai sistemului juridic din România, dar și cadre didactice universitare;
- colaborarea cu organizații civice și juridice;
- discutarea unor cazuri cu privire la conflictele de valori, drepturi, libertăți s.a.;
- realizarea de investigații, sondaje de opinie s.a.;

În ceea ce privește procesul de evaluare, se recomandă, în primul rând, evaluarea continuă, formativă, dar și instrumente complementare precum: autoevaluarea, observația sistematică, proiectul. În cadrul procesului de evaluare se va pune accentul pe: valorizarea rezultatelor prin raportare la progresul școlar al fiecărui elev:

- evaluarea experiențelor dobândite în context formale informale și nonformale;
- utilizarea unor metode diferite de comunicare a rezultatelor școlare, corelarea rezultatelor evaluate cu competențele specifice din programa școlară.

Majoritatea infracțiunilor comise în mediul școlar sunt cu autori cunoscuți, fie ca e vorba de elevi autori de fapte penale, persoane din alte categorii sau victime din rândul elevilor sau din categoria altor persoane, ceea ce înseamnă ca o mai bună cunoaștere a legislației în vigoare va contribui la prevenirea conflictelor dintre elevi. Studiul acestei discipline poate fi o soluție realistă și aplicabilă atunci când profesorul creează competențe într-un cadru formal.